20049 - Cuma Gününü Tek Başına Oruç Tutmak Caiz midir?

Soru

Nafile olarak cuma gününü tek başına oruç tutmak caiz midir?

Cevap özeti

Cuma gününü tek başına nafile oruçla geçirmek mekruhtur. Ancak şu durumlar bunun istisnasıdır:

Cuma gününden önce veya sonra bir günle birlikte oruç tutulursa,
Cuma günü, kişinin alışkanlık hâline getirdiği oruç günlerine denk gelirse (örneğin eyyâm-ı bîd, belli aralıklarla tutulan oruçlar),
Arefe veya Âşûrâ gibi özel günlere denk gelirse,
Ramazan kazası orucu tutuluyorsa.

Bu hâllerde cuma günü oruç tutmak caizdir.

Detaylı cevap

Allah'a hamd olsun.

Nafile Olarak Cuma Gününü Tek Başına Oruç Tutmanın Hükmü

Buhârî ve Müslim'de, Ebû Hureyre r.a'dan rivayet edildiğine göre Peygamber s.a.v şöyle buyurmuştur:

"Sizden hiç kimse, cuma gününü tek başına oruç tutmasın; ancak ondan önce veya sonra bir gün de oruç tutarsa başka."

(Buhârî, 1849; Muslim, 1929)

Muslim'de geçen başka bir rivayette ise Peygamber s.a.v şöyle buyurmuştur:

"Cuma gecesini diğer gecelerden ayırarak ibadetle ihya etmeyin ve cuma gününü de diğer günlerden ayırarak oruçla tahsis etmeyin; ancak bu, birinizin tutmakta olduğu bir oruca denk gelirse müstesnadır."
(Muslim, 1930)

Yine sahih bir hadiste Cüveyriye bint Hâris r.a şöyle anlatır:

Peygamber s.a.v cuma günü yanıma girdi; ben oruçluydum.
"Dün oruç tuttun mu?" buyurdu.
"Hayır" dedim.
"Yarın oruç tutacak mısın?" buyurdu.
"Hayır" dedim.
Bunun üzerine: "Öyleyse orucunu boz" buyurdu. (Buhârî, 1850)

Âlimlerin Görüşleri

İbn Kudâme r.h şöyle demiştir:

"Cuma gününü tek başına oruç tutmak mekruhtur. Ancak kişinin alışkanlık hâlindeki orucuna denk gelirse –mesela bir gün oruç tutup bir gün iftar eden kimsenin oruç günü cumaya denk gelirse– mekruh olmaz. Aynı şekilde her ayın başından bir gün tutan, ay sonunu veya ay ortasını tutan kimsenin orucu Cuma gününe denk gelirse sakıncası yoktur." (*el-Muğnî*, c.3, s.53)

İmam Nevevî r.h şöyle demiştir:

"Şâfiî âlimlerimiz demişlerdir ki: Cuma gününü tek başına oruçla geçirmek mekruhtur. Ancak öncesi veya sonrası ile birleştirilirse ya da bir adağa örnek olarak hastanın şifası Cuma gününe denk gelir veya gurbetten dönen kişinin gelişi Cuma gününe denk gelir veya alışkanlık hâline gelmiş bir oruca denk gelirse mekruh olmaz."

(*el-Mecmû‘*, c.6, s.479)

Şeyhülislâm İbn Teymiyye r.h:

“Sünnet, Receb ayını tek başına oruçla tahsis etmeyi ve cuma gününü tek başına oruçla ayırmayı mekruh kılmıştır.” (*el-Fetâvâ’l-Kübrâ*, c.6, s.180)

Şeyh İbn Useymin r.h:

“Cuma günü oruç tutmak sünnet değildir ve onu tek başına oruçla geçirmek mekruhtur.” (*eş-Şerhu’l-Mümti‘*, c.6, s.465)

Cuma Günü Oruç Tutmanın Caiz Olduğu İstisnai Durumlar

Bu nehiyden şu kimseler müstesnadır:

- Cuma gününden önce veya sonra da oruç tutanlar,
- Eyyâm-ı bîd (Hicri ayların 13., 14. ve 15. Günleri) gibi düzenli oruç tutanlar,
- Arefe veya Âşûrâ gününün cumaya denk gelmesi hâlinde,
- Belirli bir olayın gerçekleşmesine adak adandığında bu günün Cuma gününe denk gelmesi,
- Ramazan kazası bulunanlar.

Nitekim Daimî Fetva Komisyonu şöyle demiştir:

“Bir Müslümanın cuma günü, tek başına da olsa Ramazan kazası orucu tutması caizdir.” (*Daimi Fetva Kurulu*, c.10, s.347)

Aynı şekilde Âşûrâ veya Arefe günü cumaya denk gelirse, niyet Cuma günü olduğu için değilde bu günlere dair olduğu için oruç tutulur.

Allah en doğrusunu bilendir.